

PRAVILA: PRAVILO VI. UPRAVLJANJE RIZICIMA		
Program iz područja teritorijalnih ulaganja i pravedne tranzicije za financijsko razdoblje 2021.-2027.	Datum	Srpanj 2023.
	Verzija	1.0
	Prilog 5	

Upute za popunjavanje Priloga 6

1.1. KAKO SE KORISTITI ALATOM ZA SAMOPROCJENU

Naslov stupca	Smjernice
Oznaka rizika	Jedinstveni referentni broj rizika Slova se odnose na odjeljak u kojem je utvrđen rizik (SR = odabir prijavitelja), IR = provedba i provjera, CR = podnošenje zahtjeva za plaćanje EK i plaćanja i PR = izravna nabava upravljačkog tijela), a broj je redni referentni broj. Ovu ćeliju treba popuniti samo za nove utvrđene rizike.
Naziv rizika	Ovu ćeliju treba popuniti samo za nove utvrđene rizike.

Alatom su obuhvaćena četiri ključna postupka u četiri odjeljka:

- odabir prijavitelja (radni list 1 proračunske tablice);
- provedba i provjera operacija/ projekata (radni list 2);
- plaćanja (radni list 3);
- izravna nabava (radni list 4).

Svakom od navedena četiri odjeljka, koji sadržavaju specifične rizike koji su označeni brojevima (npr. SR1, SR2 itd.) prethodi naslovna stranica na kojoj su navedeni svi specifični rizici važni za odjeljak.

Osim toga, preporučuje se UT-u/PT da procijeni rizike od prijevara u odnosu na javnu nabavu kojom izravno upravlja, primjerice, u kontekstu pružanja tehničke pomoći (odjeljak 4. o izravnoj javnoj nabavi). Ako UT/PT ne provodi javnu nabavu za koju je potrebna procjena rizika od prijevara, nije potrebno popuniti odjeljak 4.

Napomena: tim za samoprocjenu trebao bi popunjavati samo žute ćelije.

OPIS RIZIKA

Kao pomoć timu, u alatu je unaprijed definiran određeni broj rizika. Tim bi trebao procjenjivati sve te unaprijed definirane rizike, ali u slučaju novih utvrđenih rizika, moguće je dodati još redaka.

PRAVILA: PRAVILO VI. UPRAVLJANJE RIZICIMA		
Program iz područja teritorijalnih ulaganja i pravedne tranzicije za financijsko razdoblje 2021.-2027.	Datum	Srpanj 2023.
	Verzija	1.0
	Prilog 5	

Potpuni opis rizika nalazi se na naslovnoj stranici (za odjeljke 2. i 4.) ili pod specifičnim rizikom (odjeljci 1. i 3.).

Opis rizika	Ovu ćeliju treba popuniti samo za nove utvrđene rizike.
Tko je uključen u rizik?	Ovdje se navode pojedinosti o tijelima u kojima se nalaze osobe ili dionici uključeni u počinjenje prijevare, primjerice, upravljačko tijelo, posrednička tijela, tijelo nadležno za računovodstvenu funkciju, korisnici, treće strane. Ovu ćeliju treba popuniti samo za nove utvrđene rizike.
Je li rizik unutarnji (unutar upravljačkog tijela), vanjski ili rezultat tajnog udruživanja?	Ovdje se navode pojedinosti o tome je li prijevara unutarnja (samo unutar upravljačkog tijela), vanjska (samo unutar jednog tijela izvan upravljačkog tijela) ili rezultat tajnog dogovora (između jednog ili više tijela). Ovu ćeliju treba popuniti samo za nove utvrđene rizike.

2. PET KLJUČNIH KORAKA U POSTUPKU SAMOPROCJENE

2.1. Bruto rizik

Bruto rizik odnosi se na razinu rizika **prije uzimanja u obzir** učinka **postojećih ili planiranih** kontrola. Mjerenje rizika obično se sastoji od kombinacije „**vjerojatnosti**” rizika – koliko je vjerojatno da će se događaj dogoditi i „**utjecaja**” rizika – koje će biti posljedice događaja, financijske i nefinancijske. U cilju osiguranja dosljednosti procjene, prilikom utvrđivanja vjerojatnosti treba odrediti **vremenski rok**, koji bi u ovom slučaju trebao odgovarati sedmogodišnjem razdoblju provedbe programa.

PRAVILA: PRAVILO VI. UPRAVLJANJE RIZICIMA		
Program iz područja teritorijalnih ulaganja i pravedne tranzicije za financijsko razdoblje 2021.-2027.	Datum	Srpanj 2023.
	Verzija	1.0
	Prilog 5	

Naslov stupca	Smjernice															
Utjecaj rizika (BRUTO)	<p>Tim za procjenu rizika trebao bi odabrati s padajućeg izbornika odabrati ocjenu utjecaja rizika od 1 do 4 na temelju utjecaja koji bi rizik imao kada bi se pojavio, u skladu sa sljedećim kriterijima:</p> <table><tr><td></td><td>Doseg</td><td>Na ciljeve</td></tr><tr><td>1.</td><td>Ograničeni utjecaj</td><td>Dodatni posao zbog kojeg se odgađaju drugi procesi</td></tr><tr><td>2.</td><td>Manji utjecaj</td><td>Odgođeno ispunjenje operativnog cilja</td></tr><tr><td>3.</td><td>Veliki utjecaj, npr. zato što je priroda prijevare posebno ozbiljna ili je uključeno nekoliko korisnika</td><td>Ugroženo je ostvarenje operativnog cilja ili je odgođeno ostvarenje strateškog cilja</td></tr><tr><td>4.</td><td>Službena istraga dionika, npr. Parlamenta i/ili negativan publicitet</td><td>Ugrožen strateški cilj</td></tr></table>		Doseg	Na ciljeve	1.	Ograničeni utjecaj	Dodatni posao zbog kojeg se odgađaju drugi procesi	2.	Manji utjecaj	Odgođeno ispunjenje operativnog cilja	3.	Veliki utjecaj, npr. zato što je priroda prijevare posebno ozbiljna ili je uključeno nekoliko korisnika	Ugroženo je ostvarenje operativnog cilja ili je odgođeno ostvarenje strateškog cilja	4.	Službena istraga dionika, npr. Parlamenta i/ili negativan publicitet	Ugrožen strateški cilj
	Doseg	Na ciljeve														
1.	Ograničeni utjecaj	Dodatni posao zbog kojeg se odgađaju drugi procesi														
2.	Manji utjecaj	Odgođeno ispunjenje operativnog cilja														
3.	Veliki utjecaj, npr. zato što je priroda prijevare posebno ozbiljna ili je uključeno nekoliko korisnika	Ugroženo je ostvarenje operativnog cilja ili je odgođeno ostvarenje strateškog cilja														
4.	Službena istraga dionika, npr. Parlamenta i/ili negativan publicitet	Ugrožen strateški cilj														
Vjerojatnost nastanka rizika (BRUTO)	<p>Tim za procjenu rizika trebao bi s padajućeg izbornika odabrati ocjenu vjerojatnosti rizika od 1 do 4 na temelju vjerojatnosti da će se rizik pojaviti u sedmogodišnjem razdoblju provedbe programa, u skladu sa sljedećim kriterijima:</p> <table><tr><td>1.</td><td>Gotovo nikada se neće pojaviti</td></tr><tr><td>2.</td><td>Rijetko će se pojaviti</td></tr><tr><td>3.</td><td>Ponekad će se pojaviti</td></tr><tr><td>4.</td><td>Često će se pojaviti</td></tr></table>	1.	Gotovo nikada se neće pojaviti	2.	Rijetko će se pojaviti	3.	Ponekad će se pojaviti	4.	Često će se pojaviti							
1.	Gotovo nikada se neće pojaviti															
2.	Rijetko će se pojaviti															
3.	Ponekad će se pojaviti															
4.	Često će se pojaviti															
Ukupna ocjena rizika (BRUTO)	<p>Ova se ćelija automatski izračunava na temelju unosa u polja Utjecaj rizika i Vjerojatnost nastanka rizika. Rangira se prema ukupnom rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none">1 – 3 – podnošljiv (zeleno)4 – 6 – znatan (narančasto)8 – 16 – kritičan (crveno)															

2.2. Postojeće ublažavajuće kontrole

U alatu je unaprijed definiran određeni broj predloženih preventivnih kontrola. **Te su kontrole samo primjeri** i tim za procjenu može ih ukloniti ako kontrole ne postoje, a moguće je dodati

PRAVILA: PRAVILO VI. UPRAVLJANJE RIZICIMA		
Program iz područja teritorijalnih ulaganja i pravedne tranzicije za financijsko razdoblje 2021.-2027.	Datum	Srpanj 2023.
	Verzija	1.0
	Prilog 5	

još redaka u slučaju uspostave dodatnih kontrola za suzbijanje utvrđenog rizika. Moguće je **da je kontrola koja je trenutačno dodijeljena određenom riziku relevantna i za druge rizike** – u takvim slučajevima kontrole se mogu nekoliko puta ponoviti. Postupak se može posebno olakšati jednostavnim upućivanjem na postojeće kontrole koje su opisane i/ili navedene u opisu sustava upravljanja i kontrole, poslovnim procesima i priručnicima.

Naslov stupca	Smjernice
Oznaka kontrole	Jedinstveni referentni broj kontrole. Brojevi su redom dodijeljeni svakom riziku, npr. kontrole za rizik SR1 počinju sa SC 1.1, a kontrole za rizik IR2 počinju s IC 2.1. Ovu ćeliju treba popuniti samo za nove dodane kontrole.
Opis kontrole	Ovu ćeliju treba popuniti samo za nove dodane kontrole.
Postoji li dokaz za navedenu kontrolu?	Tim za procjenu rizika trebao bi izabrati s padajućeg izbornika odgovor „Da” ili „Ne” za dokaze o funkcioniranju kontrole. Na primjer, dokaz o odobrenju evidentiran je potpisom i stoga je kontrola vidljiva.
Provodite li redovno ispitivanje ove kontrole?	Tim za procjenu rizika trebao bi izabrati s padajućeg izbornika odgovor „Da” ili „Ne” za redovito ispitivanje funkcioniranja kontrole. To se može ispitati unutarnjom ili vanjskom revizijom ili nekim drugim sustavom praćenja.
Koliko ste sigurni u učinkovitost ove kontrole?	Djelomično na temelju odgovora na prethodna dva pitanja, tim za procjenu rizika trebao bi navesti koliko je siguran u učinkovitost kontrole u pogledu ublažavanja utvrđenog rizika (visok, srednji ili nizak). Ako kontrola nije potkrijepljena dokazima ili nije ispitana, razina sigurnosti bit će niska. Ako kontrola nije potkrijepljena dokazima, onda je jasno da je neće biti moguće ispitivati.
Djelovanje kombiniranih kontrola na UTJECAJ rizika uzimajući u obzir razine pouzdanosti.	Tim za procjenu rizika trebao bi izabrati s padajućeg izbornika ocjenu od – 1 do –4 kojom se označava njihovo uvjerenje da je utjecaj rizika smanjen postojećim kontrolama. Kontrolama kojima se otkrivaju prijevare smanjuje se utjecaj prijevare jer su one dokaz o funkcioniranju mehanizama unutarnje kontrole.
Djelovanje kombiniranih kontrola na VJEROJATNOST pojave rizika uzimajući u obzir razine pouzdanosti.	Tim za procjenu rizika trebao bi izabrati s padajućeg izbornika ocjenu od – 1 do –4 kojom se označava njihovo uvjerenje da je vjerojatnost rizika smanjena postojećim kontrolama. Kontrolama kojima se otkriva prijevara samo se neizravno smanjuje vjerojatnost prijevare.

PRAVILA: PRAVILO VI. UPRAVLJANJE RIZICIMA		
Program iz područja teritorijalnih ulaganja i pravedne tranzicije za financijsko razdoblje 2021.-2027.	Datum	Srpanj 2023.
	Verzija	1.0
	Prilog 5	

2.3. Neto rizik

Neto rizik odnosi se na razinu rizika **nakon uzimanja u obzir** utjecaja **postojećih** kontrola i njihove djelotvornosti, odnosno, situacije u danom trenutku.

Naslov stupca	Smjernice															
Utjecaj rizika (NETO)	<p>Ova će se ćelija automatski izračunati oduzimanjem utjecaja kombiniranih postojećih ublažavajućih kontrola od BRUTO utjecaja rizika. Rezultat je potrebno preispitati na temelju sljedećih kriterija radi provjere razumnosti procjene:</p> <table><tr><td></td><td>Doseg</td><td>Na ciljeve</td></tr><tr><td>1.</td><td>Ograničeni utjecaj</td><td>Dodatni posao zbog kojeg se odgađaju drugi procesi</td></tr><tr><td>2.</td><td>Manji utjecaj</td><td>Odgođeno ispunjenje operativnog cilja</td></tr><tr><td>3.</td><td>Veliki utjecaj, npr. zato što je priroda prijave posebno ozbiljna ili je uključeno nekoliko korisnika</td><td>Ugroženo je ostvarenje operativnog cilja ili je odgođeno ostvarenje strateškog cilja</td></tr><tr><td>4.</td><td>Službena istraga dionika, npr. Parlamenta i/ili negativan publicitet</td><td>Ugrožen strateški cilj</td></tr></table>		Doseg	Na ciljeve	1.	Ograničeni utjecaj	Dodatni posao zbog kojeg se odgađaju drugi procesi	2.	Manji utjecaj	Odgođeno ispunjenje operativnog cilja	3.	Veliki utjecaj, npr. zato što je priroda prijave posebno ozbiljna ili je uključeno nekoliko korisnika	Ugroženo je ostvarenje operativnog cilja ili je odgođeno ostvarenje strateškog cilja	4.	Službena istraga dionika, npr. Parlamenta i/ili negativan publicitet	Ugrožen strateški cilj
	Doseg	Na ciljeve														
1.	Ograničeni utjecaj	Dodatni posao zbog kojeg se odgađaju drugi procesi														
2.	Manji utjecaj	Odgođeno ispunjenje operativnog cilja														
3.	Veliki utjecaj, npr. zato što je priroda prijave posebno ozbiljna ili je uključeno nekoliko korisnika	Ugroženo je ostvarenje operativnog cilja ili je odgođeno ostvarenje strateškog cilja														
4.	Službena istraga dionika, npr. Parlamenta i/ili negativan publicitet	Ugrožen strateški cilj														
Vjerojatnost nastanka rizika (NETO)	<p>Ova će se ćelija automatski izračunati oduzimanjem vjerojatnosti kombiniranih postojećih ublažavajućih kontrola od BRUTO vjerojatnosti nastanka rizika. Rezultat je potrebno preispitati na temelju sljedećih kriterija radi provjere razumnosti procjene:</p> <table><tr><td>1.</td><td>Gotovo nikada se neće pojaviti</td></tr><tr><td>2.</td><td>Rijetko će se pojaviti</td></tr><tr><td>3.</td><td>Ponekad će se pojaviti</td></tr><tr><td>4.</td><td>Često će se pojaviti</td></tr></table>	1.	Gotovo nikada se neće pojaviti	2.	Rijetko će se pojaviti	3.	Ponekad će se pojaviti	4.	Često će se pojaviti							
1.	Gotovo nikada se neće pojaviti															
2.	Rijetko će se pojaviti															
3.	Ponekad će se pojaviti															
4.	Često će se pojaviti															

PRAVILA: PRAVILO VI. UPRAVLJANJE RIZICIMA		
Program iz područja teritorijalnih ulaganja i pravedne tranzicije za financijsko razdoblje 2021.-2027.	Datum	Srpanj 2023.
	Verzija	1.0
	Prilog 5	

Ukupna trenutačna ocjena rizika (NETO)	<p>Ova se ćelija automatski izračunava na temelju vrijednosti u poljima Utjecaj rizika i Vjerojatnost nastanka rizika. Rangira se prema ukupnom rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 – 3 – podnošljiv (zeleno) • 4 – 6 – znatan (narančasto) • 8 – 16 – kritičan (crveno)
---	---

2.4. Akcijski plan za uspostavljanje učinkovitih i razmjernih mjera za suzbijanje prijevara

Naslov stupca	Smjernice
Planirana nova kontrola	Ovdje treba navesti potpun opis planirane kontrole/učinkovitih i razmjernih mjera za suzbijanje prijevara.
Odgovorna osoba	Ovdje treba navesti odgovornu osobu (ili ulogu) za svaku planiranu kontrolu. Ta bi osoba trebala pristati preuzeti odgovornost za kontrolu i biti odgovorna za uvođenje kontrole i njezino učinkovito funkcioniranje.
Rok za provedbu	Ovdje treba navesti rok za provedbu nove kontrole. Odgovorna osoba trebala bi pristati na rok i biti odgovorna za uvođenje nove kontrole do tog datuma.
Djelovanje kombiniranih planiranih kontrola na UTJECAJ novog NETO rizika	Tim za procjenu rizika trebao bi izabrati s padajućeg izbornika ocjenu od –1 do –4 kojom se označava njihovo uvjerenje da će utjecaj rizika biti smanjen planiranim kontrolama.
Djelovanje kombiniranih planiranih kontrola na VJEROJATNOST pojave novog NETO rizika	Tim za procjenu rizika trebao bi izabrati s padajućeg izbornika ocjenu od –1 do –4 kojom se označava njihovo uvjerenje da će vjerojatnost rizika biti smanjena planiranim kontrolama.

PRAVILA: PRAVILO VI. UPRAVLJANJE RIZICIMA		
Program iz područja teritorijalnih ulaganja i pravedne tranzicije za financijsko razdoblje 2021.-2027.	Datum	Srpanj 2023.
	Verzija	1.0
	Prilog 5	

2.5. Ciljni rizik

Ciljni rizik odnosi se na razinu rizika **nakon uzimanja u obzir** utjecaja **postojećih i planiranih** kontrola.

Naslov stupca	Smjernice															
Utjecaj rizika (CILJNI)	<p>Ova će se ćelija automatski izračunati oduzimanjem utjecaja kombiniranih planiranih ublažavajućih kontrola od NETO utjecaja rizika. Rezultat je potrebno preispitati na temelju sljedećih kriterija radi provjere razumnosti procjene:</p> <table><tr><td></td><td>Doseg</td><td>Na ciljeve</td></tr><tr><td>1.</td><td>Ograničeni utjecaj</td><td>Dodatni posao zbog kojeg se odgađaju drugi procesi</td></tr><tr><td>2.</td><td>Manji utjecaj</td><td>Odgođeno ispunjenje operativnog cilja</td></tr><tr><td>3.</td><td>Veliki utjecaj, npr. zato što je priroda prijave posebno ozbiljna ili je uključeno nekoliko korisnika</td><td>Ugroženo je ostvarenje operativnog cilja ili je odgođeno ostvarenje strateškog cilja</td></tr><tr><td>4.</td><td>Službena istraga dionika, npr. Parlamenta i/ili negativan publicitet</td><td>Ugrožen strateški cilj</td></tr></table>		Doseg	Na ciljeve	1.	Ograničeni utjecaj	Dodatni posao zbog kojeg se odgađaju drugi procesi	2.	Manji utjecaj	Odgođeno ispunjenje operativnog cilja	3.	Veliki utjecaj, npr. zato što je priroda prijave posebno ozbiljna ili je uključeno nekoliko korisnika	Ugroženo je ostvarenje operativnog cilja ili je odgođeno ostvarenje strateškog cilja	4.	Službena istraga dionika, npr. Parlamenta i/ili negativan publicitet	Ugrožen strateški cilj
	Doseg	Na ciljeve														
1.	Ograničeni utjecaj	Dodatni posao zbog kojeg se odgađaju drugi procesi														
2.	Manji utjecaj	Odgođeno ispunjenje operativnog cilja														
3.	Veliki utjecaj, npr. zato što je priroda prijave posebno ozbiljna ili je uključeno nekoliko korisnika	Ugroženo je ostvarenje operativnog cilja ili je odgođeno ostvarenje strateškog cilja														
4.	Službena istraga dionika, npr. Parlamenta i/ili negativan publicitet	Ugrožen strateški cilj														
Vjerojatnost nastanka rizika (CILJNA)	<p>Ova će se ćelija automatski izračunati oduzimanjem vjerojatnosti kombiniranih planiranih ublažavajućih kontrola od BRUTO vjerojatnosti nastanka rizika. Rezultat je potrebno preispitati na temelju sljedećih kriterija radi provjere razumnosti procjene:</p> <table><tr><td>1.</td><td>Gotovo nikada se neće pojaviti</td></tr><tr><td>2.</td><td>Rijetko će se pojaviti</td></tr><tr><td>3.</td><td>Ponekad će se pojaviti</td></tr><tr><td>4.</td><td>Često će se pojaviti</td></tr></table>	1.	Gotovo nikada se neće pojaviti	2.	Rijetko će se pojaviti	3.	Ponekad će se pojaviti	4.	Često će se pojaviti							
1.	Gotovo nikada se neće pojaviti															
2.	Rijetko će se pojaviti															
3.	Ponekad će se pojaviti															
4.	Često će se pojaviti															

PRAVILA: PRAVILO VI. UPRAVLJANJE RIZICIMA		
Program iz područja teritorijalnih ulaganja i pravedne tranzicije za financijsko razdoblje 2021.-2027.	Datum	Srpanj 2023.
	Verzija	1.0
	Prilog 5	

Ukupna ocjena rizika (CILJNA)	<p>Ova se ćelija automatski izračunava na temelju unosa u polja Utjecaj rizika i Vjerojatnost nastanka rizika. Rangira se prema ukupnom rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 – 3 – podnošljiv (zeleno) • 4 – 6 – znatan (narančasto) • 8 – 16 – kritičan (crveno)
--------------------------------------	---